

U digníssimes autoritats, fills i demés familiars del nostre home,
nascut. Des i des.

Avui fa 50 anys que granados tocà en aquesta
mateixa petita sala. Bé podem dir que fou l'últim
recital de la seva vida a Espanya, car fou l'últim
dia que en el seu país tocà ~~el~~ esdir una obra,
seves sol es a dir, sense col·laboració d'altri
artista. També però en aquest mateix concert
Conxita Badia, que ha estat, sense cap mena de
dubte, la cantant que millor ha interpre-
tat granados en les seues "Cançons anònimes,"
"Fonadellas" col·laborà amb ell amb alguns
d'aquestes composicions amb la seva gràcia
inimitable no igualada per ningú en aquest
gènere. ~~Recordem el programa d'aquest~~
No reproduiré el programa d'aquest concert, per haver-ho

Per ja l'amable jove Bertan que m'ha ³
~~concret~~ precedit en l'ús de la paraula

No hi havia ^{en aquell cas} ~~afor caps~~ obra ~~indiferent~~
múscalment indiferent. Totes traduien l'esperit
únic de Jannado, tan sensorial que sabia
transformar les encícies que en altres mans
haurien estat ~~estats~~ evidents vulgars, en dues
d'una força i ~~unicitat~~, caràcter i musicalitat
exalts.

Recordo que l'emperat Silvestre Faibregues, deia
de Jannado gravava els fulls al mestre, amb
la cara, però transfigurada per l'admiració
que per ell sentia, i que seguia els més
subtils matisos de la intenció pretenció.

Jo llavors era un noi i' vaig anar
a aquest concert amb el meu pare,
el Mestre Millet, ~~conde amic i conde~~
~~conderrible de granados en la luse-~~
~~regance de Felip Pedrell~~ en el Quint-
et de Felip Pedrell

Recordo que en un intermèdi ^{de la sèrie} ~~del concert~~
en acabar-se ^{aquesta} granados i Millet estaven
en intima conversa i que el primer
dipre al seoir: Dulu de por m'era vaig
a America, però jo ja no tornaré
més" Li feia una pan basada uatpar per
mar i tenia el presentiment que algun
mal fat l'havia de privar de tochar

a revendre la seva pàtria. I així faré,
en efecte.

He nomenat les figures de francadors
i millets, i no pot ser més oportú aquest
record com per prè ultra enri cantant.
elles en separar el consell de Redell,
nasqueren el mateix any (1867) i de
tots dos ^{doncs} celebrarem el Centenari d'aquí
dos anys aproximadament). A més la figura
de francador està ~~sempre vinculada~~ ^{moltes}
vegades vinculada a l'obra de l'Orfeo Català. Ja
en juliol de 1892 ^{presideix} ~~part~~ ^{part} en la primera
prova anual de l'Orfeo ^{espanyol} ~~Català~~, interpretant
en dit concert algunes de les seves "danzas españolas".

Per a la "segona prova ^{anual}" hi escrigué ^{el} ~~la~~
pressament una composició que potser mai
més no ha estat repetida: Oriental per a
óboe i corda.

El 2 de Maig de 1902, Enric Granados donà
un recital ~~era~~ dedicat exclusivament als
cantares de l'Orfeo Català (Beethoven, Bach,
Schumann, Chopin i Saint-Saëns) que ~~mes~~ ^{era} un
dies més tard repetí al Teatre Principal

En Maig de 1904 torna a prendre part en
un concert de la nostra entitat dedicat a
la memòria del compositor mallorquí
Antoni Róquer interpretant al piano les
Danzas mallorquines del ~~autor~~ ^{autor balear} notable

El 11 de Març de 1911 estrena amb l'Orfeo Català
"Canta la meua" de Chellet el seu poema "Canta de
les estrelles" inspirat en Heine i escrit per a
Heine

claus piano i opus. El seu autor o
interpret ~~comprova~~ la part de
piano. Dies més tard dit poema
ofert als veus de l'Orpo C. per un
vos interprets.

Perfi en 1914, Enric Granados escriu per a
Maria Brancient i l'Orpo Català la
seua "Elegia eterna" per a enen inter-
~~tada~~ ~~ada~~ als concerts per elements menudas
en els concerts de l'Albert Hall de bondy
que es donaren abril mateix any.

Granados efectua el seu viatge
a Nord-América i després de l'èxit
exclatant amb les seues, convertides en
òpera, es endut a la Casa Blanca per a donar

de la revista "Revista Musical" a enaltir
la memòria del ~~parent~~ nostre gran artista.

No voldria acabar aquests meus pobres paraules
sense llegir ara el ^{article} ~~bren~~ ^{marxoni de naixença i d'esperit} ~~parent~~ que
Lluís Millet m'ha escrit, en homenatge a la
-me i que ara ~~serà~~ ^{serà} ~~en~~ ^{en} ~~homenatge~~
~~llegit~~ ^{llegit} en homenatge als dos mestres tan
~~estimats~~

No voldria acabar aquests meus pobres paraules
sense llegir ara el ^{article} ~~bren~~ que Lluís Millet, com
tots saben marxoni de naixença i d'esperit, m'ha escrit
en homenatge a l'avi i que ara serà llegit
en homenatge als dos mestres tan estimats:

Digníssimes autoritats, fills i demés familiars del Mestre homenetjat, senyors i senyores:

Avui fa 50 anys que Granados tocà en aquesta mateixa Sala. Be podem dir que fou l'últim recital de la seva vida a Espanya, car fou l'últim dia que en el seu país tocà unes obres seves sol és a dir, sense col.labora ció d'altre artista. Posteriorment tocà a la Filarmònica de Madrid amb el gran artista Joan Manén i a l'Associació de Música de Càmera de Barce lona el Concert de ~~Gubik~~ amb Orquestra que ell havia donat a conèixer a la nostra ciutat feia molts anys.

També, però, en aquest mateix concert Concepció Badia, que ha estat sen se cap mena de dubte, la cantatriu que millor ha interpretat Granados en les seves " Canciones amatorias" i "Tonadillas" col.laborà amb ell amb al gunes d'aquestes composicions amb la seva gràcia inimitable no igualada per ningú en aquest gènere.

No reproduiré el programa d'aquest concert per haver-ho ja fet l'amic Jaume Bertran que m'ha precedit en l'ús de la paraula.

No hi havia en aquell cap obra musicalment indiferent. Totes traduïen l'esperit únic de Granados, tan senyorial que sabia transformar les es sències que en altres mans haurien esdevingut vulgars, en obres d'una finor, caràcter i musicalitat excel·ses.

Recordo que l'enyorat Silveri Fàbregues, deixeble de Granados girava els fulls del mestre, amb la cara transfigurada per l'admiració que per ell sentia i que seguia els més subtils matisos de la interpretació.

Jo llavors era un noi i vaig assistir a aquest concert amb el meu pare, el Mestre Millet, amic i condeixeble de Granados en el guiatge de Felip Pedrell.

Recordo que en un intermedí de la sessió i en acabar-se aquesta, Grana dos i Millet estaven en íntima conversa i que el primer digué al segon: Dintre de poc me'n vaig a Amèrica, però jo ja no tornaré més". Li feia una gran basarda viatjar per mar i tenia el pressentiment que algun mal fat l'havia de privar de tornar a reveure la seva pàtria. I així fou en efecte.

He nomenat les figures de Granados i Millet, i no pot ser més oportú aquest record comú perquè ultra ésser condeixebles en seguir els con sells de Pedrell, nasqueren el mateix any (1867) (i de tots dos, doncs, celebrarem el centenari d'ací dos anys aproximadament). A més la figura de Granados estigué moltes vegades vinculada a l'obra de l'Orfeó Català. Ja el juliol de 1892 prengué part en la primera prova anual de l'entitat interpretant en dit concert algunes de les seves "Danzas españolas". Per a la "segona prova anual" hi escrigué expressament una composició que potser mai més no ha estat repetida: Oriental per a óboe i corda.

El 2 de Maig de 1902, Enric Granados donà un recital dedicat exclusiva ment als cantaires de l'Orfeó Català (Beethoven, Bach, Schumann, Chopin, i Saint-Saens) que uns dies més tard repetia al Teatre Principal.

En Maig de 1904 torna a prendre part en un concert de la nostra Entitat dedicat a la memòria del compositor mallorquí Antoni Noguera interpretant al piano les "Danses mallorquines" del notable autor balear.

L'11 de març de 1911 estrena amb l'Orfeó Català i sota la direcció de Millet el seu poema "Cant de les estrelles" inspirat en Heine i escrit per chor, piano i orgue. El seu autor interpreta la part de piano. Dies més tard dit poema fou ofert als socis de l'Orfeó Català pels mateixos intèrprets.

Per fi el 1911 Enric Granados escriu per a Maria Barrientos i l'Orfeó Català la seva "Elegia eterna" per a ésser interpretada pels elements *mentionsats* en els concerts de l'Albert Hall de Londres que es donaren aquell mateix any.

Granados efectua el seu viatge a Nort Amèrica, i després de tenir un èxit esclatant amb les Goyescas convertides en òpera, és cridat a la Casa Blanca per a donar un recital. Aixó fa que perdi el vaixell que havia de conduir-lo a la seva pàtria. Llavors el retorn es fa via Anglaterra i en passar el Canal el 24 de març de 1916, *desapareixent* amb la seva esposa, en llençar-se a la mar des del "Sussex" que havia estat torpedejat.

L'Orfeó Català i el seu mestre Millet són els primers en fer-se ressó de la gran tragèdia i organitzen la subscripció Internacional destinada als orfes del Mestre que encapçala Alfons XIII, rei d'Espanya. Ofereix a més amb la col.laboració de l'Orquestra Sinfònica de Madrid un concert extraordinari destinat a tan lloable finalitat benèfica. Per fi dedica un número extraordinari de la seva "Revista Musical" a enaltir la memòria del nostre gran artista.

No voldria acabar aquestes meves pobres paraules sense llegir ara el breu article que Lluís Millet, com sabeu masnouí de naixença i d'esperit, *hi* escrigué en homenatge a l'amic, i que ara serà llegit en homenatge als dos mestres tan estimats:

Howards Guide 1955
R 2272 Tan Millol

GRANADOS

La guerra és un monstre nascut de les males passions dels homes; sedeja fam i té fam de destrucció, d'aniquilament de tot lo sant, lo bo i lo bell; destrueix temples, escarneix la justícia i desterra del món la serena bellesa del cel devallada.

L'actual guerra, com més gran més monstruosa, és la vergonya de la pomposa i buida civilització moderna. L'orgull d'una força acumulada en raça sedejanta de domini, mossega fort en la carn viva d'una civilització decandida en la vanitat d'un refinament decrepít, més on l'esperit encara està prompte a redreçar-se en virtut del segell que porta d'hereu de la llei de Crist.

Tot cau i s'enfonsa; i fins nosaltres que ens mirem la lluita de costat amb la certa estranya fruició d'espectadors d'una tragèdia, ens toca, de tant en tant, alguna pedra, que com record de la solidaritat humana, fereix de mort algun dels homes, que, per lo escollits, deixen un buit negre i desconsolador en la gran família d'un poble.

Ha mort en Granados víctima de, la guerra! Ell tan pacífic, perquè era tan artista, perquè portava un cant en l'ànima! El cant de'n Granados el sentíem en les seves interpretacions en el piano i el sentíem en les seves obres escrites per al seu instrument predilecte, per a l'orquestra o per a la veu humana. Era un cant exquisit, calent i tendre, que portava sempre l'empremta de la distinció. Era aquest cant, quelcom

G R A N A D O S

La guerra és un monstre nascut de les males passions dels homes; sedeja fam i té fam de destrucció, d'aniquilament de tot lo sant, lo bo i lo bell; destrueix temples, escarneix la justícia i desterra del món la serena bellesa del cel devallada.

L'actual guerra, com més gran més monstruosa, és la vergonya de la pomposa i buida civilització moderna. L'orgull d'una força acumulada en raça sedejanta de domini, mossega fort en la carn viva d'una civilització decandida en la vanitat d'un refinament decrepít, més on l'esperit encara està prompte a redreçar-se en virtut del segell que porta d'hereu de la llei de Crist.

Tot cau i s'enfonsa; i fins nosaltres que ens mirem la lluita de costat amb la certa estranya fruició d'espectadors d'una tragèdia, ens toca, de tant en tant, alguna pedra, que com record de la solidaritat humana, fereix de mort algun dels homes, que, per lo escollits, deixen un buit negre i desconsolador en la gran família d'un poble.

Ha mort en Granados víctima de, la guerra! Ell tan pacífic, perquè era tan artista, perquè portava un cant en l'ànima! El cant de'n Granados el sentíem en les seves interpretacions en el piano i el sentíem en les seves obres escrites per al seu instrument predilecte, per a l'orquestra o per a la veu humana. Era un cant exquisit, calent i tendre, que portava sempre l'empremta de la distinció. Era aquest cant, quelcom

elegíac, elegant i pla de gràcia, que feia la seva personalitat i el feia seductor en les seves obres i fins en el seu tracte. Perquè el tracte del pobre Granados també el tenia aquest encant particular de la seva música; també atreia i seduïa com la gràcia inspirada de la seva melodia, com la forma elegant de les seves obres.

El monstre de la guerra sedeja sang humana. Aquí en tens de ben ignocenta, que corria dalerosa en les venes per l'encant de la bellesa. No en tens prou encara?

Que l'unció de l'art que portava l'ànima d'en Granados aplaqui d'un cop la teva ràbia horrible. Que en Granados mort en braços de sa esposa, mare de sos fills, també morenta, sia la víctima blanca que aplaqui al Déu de les venjances irritat pels crims dels homes.

(D'El Teatre Català, 15 d'abril de 1916)

11

La terrible mort d'en Granados ens treu la serenitat per a parlar, sintetitzant, d'aquesta personalitat tan atraient, que com tots els gran elegits de l'art, movia els cors amb el cordial sentiment de la simpatia. Qui coneixia en Granados l'estimava; perquè la distinció, la gràcia, embolcallat tot amb la llum que vaga entorn dels temperaments poètics, atreia i captivava. El monstre de la guerra, sobtadament, ens l'ha xuclat per sempre, quan venia cobert de llors, radiant del goig de la victòria. (L'horrible monstre te fam d'humanitat escollida; i ell, que és tan horrible i crudel, fameja homes d'ànima sensible i pacífica).

La distinció, la gràcia, la llum ideal de la poesia radiaven, també, en tota l'obra del mestre plorat. La seva inspiració era com flor d'aroma forta i subtil a la vegada que encanta els sentits i us atrau; portant, al fons, un cant elegíac d'enyoran^{ces} profundes temperat en un ambient d'exquisida poesia. El seu temperament, potser la seva genealogia, el va portar a pouar sovint la seva inspiració en la ~~seu~~ melodia nomenada espanyola; més, repareu com en son temperament quedava transfigurada, com restava senyorívola, amb aquella fina sentor elegíaca que l'inspiració de l'artista a fins portava.

Compareu aquesta transformació de l'element aràbic-espanyol amb la transformació que sofrí aquest mateix element en el temperament savorós, ric de natura, d'aquell nostre altre gran artista, Albéniz, i us admirareu de la diferenta modalitat que, amb un mateix germen, obtenen dos artistes germans de raça i d'una época mateixa.

L'Albéniz corprén per una savorosa musicalitat vessanta de vida rítmica; en Granados, sedueix per una fina idealitat, que en les pàgines més sinceres de l'autor guarda en el fons un poètic sentiment elegíac.

Era, encara, en Granados, un notable pianista, un interpretador personalíssim, que en son tocar posava totes les seves altes qualitats de gran artista, d'aquella sensibilitat singular, d'aquell esperit predilectament estimat de la Bellesa. Tot ço que feia personalíssim a l'artista creador, es traslluia també, en aquelles interpretacions exquisides de musicalitat viva i expressiva. I encara més, en sos deixebles, que són ben nombrosos per sort, s'hi sent també aquell art que el farà inoblidable entre nosaltres.

El monstre de la guerra pot estar satisfet. Si encara no en te prou que espera?